

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Галина Луканська – старший викладач кафедри англійської філології та перекладу Кременчуцького інституту Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля.

Наукові інтереси: теорія та практика професійної підготовки майбутніх перекладачів, перекладознавство.

УДК 811.133.1'367.7:82-2(045)

**ЛІНГВОПРАГМАТИКА ЗВЕРТАНЬ У МОВЛЕННІ ПЕРСОНАЖІВ
ФРАНЦУЗЬКОЇ ДРАМАТУРГІЇ СЮРРЕАЛІЗМУ
(НА МАТЕРІАЛІ ТЕКСТІВ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ)**

Ірина ЛЮБАРЕЦЬ (Київ, Україна)

У статті розглядаються особливості звертань персонажів драматичних творів французького сюрреалізму у їх діалогічному мовленні. Робиться спроба класифікувати звертання на прикладі п'єси Ж. Ануя «L'alouette». Наводиться характеристика аналітичного матеріалу з точки зору лінгвопрагматики.

Ключові слова: лінгвопрагматика, драматургічний текст, мовлення персонажів, звертання, мовна інтенція.

The article touches upon the problem of the particularities of forms of address of the characters' dialogic speech in French surrealist dramatic works. An attempt is made to classify the forms of address based on the examples from the play «L'alouette» by J. Anouilh. The characteristics of the analytical material are given from the point of view of linguopragmatics.

Key words: linguopragmatics, dramatic text, characters' speech, forms of address, language intention.

Сучасна лінгвістична наука все частіше звертається до прагматики як дисципліни, що забезпечує виконання мовних явищ, виходячи з комунікативної функції мови та мовних дій. Саме комунікативний зміст висловлювання виступає предметом дослідження даної науки. У нашому дослідженні ми спираємося на визначення прагматики як області дослідження у мовознавстві, де вивчається функціонування мовних знаків у мовленні [1: 389].

Властивість мовного знака встановлювати відношення з його користувачем, а також умови використання мовцем тих чи інших мовних знаків складає основу лінгвопрагматичного вчення. Контекст мовлення персонажів французької драматургії сюрреалізму містить необхідні умови для його розгляду крізь призму лінгвопрагматики, як, наприклад, мовна інтенція персонажа, його культурний та соціальний досвід, а також очікування щодо можливої відповіді [7: 152–153].

Окремої уваги у мовній взаємодії дійових осіб французьких сюрреалістичних п'єс заслуговують їх звертання один до одного, які ми категоризуємо відповідно до намірів мовця та його сприйняття партнера по спілкуванню на три основні групи: повага / зневага, щире захоплення / іронія, похвала / критика. У даній статті робиться спроба класифікації звертань у мовленні персонажів французької драматургії сюрреалізму з огляду на зазначені категорії.

Метою статті є визначення типів звертань у мовленні персонажів французької драматургії сюрреалізму та їх функцій у драматургічному тексті. Ми передбачаємо вирішення таких завдань: відбір мовного матеріалу на базі п'єси Ж. Ануя «L'alouette», його аналіз та підбиття підсумків щодо характеру, побудови, стилістичного забарвлення та художньо-емоційного навантаження звертань у тексті сюрреалістичної драми. Дослідження проводиться методом аналізу драматургічного тексту конкретного французького автора доби сюрреалізму.

Окреслена проблема частково висвітлюється у новітніх наукових розробках вітчизняних та іноземних дослідників. Зокрема цікавими є праці Н. Д. Арутюнової з дискурсології та функціонування мови, М. Міріанашвілі про прагматику діалогічної комунікації, а також Т. В. Ларіної стосовно категорій ввічливості у спілкуванні [1; 4; 5]. Особливості ж мовлення персонажів французької сюрреалістичної драматургії та безпосередньо звертання персонажів один до одного у мовленні наразі лишаються недостатньо вивченими, що зумовлює актуальність даної лінгвістичної розвідки.

Слово чи словосполучення, яке називає адресата мовлення та вимовляється з особливою інтонацією, являється звертанням. До функцій звертання можна віднести заклик партнера по спілкуванню слухати, привернути увагу до повідомлення шляхом використання імен, прізвищ, ступеня сімейної спорідненості та інших. Вибір того чи іншого звертання залежить від стилістичного забарвлення тексту. У емоційно нейтральному тексті звертаннями виступають власні імена людей, назви їх за ступенем спорідненості, за соціальним становищем чи професією, тоді як звертання у експресивно забарвленому тексті має функцію характеристики адресата і вираження відношення до нього адресанта. Серед форм таких непрямих звертань виділяють звертання-метафори, звертання-перифрази, звертання-метонімії, звертання-іронії, звертання-повтори, риторичні звертання та інші [2].

По суті звертання являється однією з найчастотніших комунікативних одиниць, яка пов'язана з мовленнєвим етикетом та системою ввічливості. Звертання як контактоутворюючий засіб у мовленні й тексті відповідає національно-культурній специфіці кожної мови. Це робить його цікавим матеріалом для лінгвістичних досліджень, адже воно містить суттєву інформацію про комунікативні норми та традиції, характер прийнятих соціально-статусних відношень у будь-якій культурі та у досліджуваній нами французькій культурі зокрема.

У мовленні дійових осіб французьких сюрреалістичних драматичних творів звертання несуть у собі великий масив мовної та позамовної інформації, а саме: про соціальний статус учасників діалогічної комунікації, про тип їх відношень, ступінь близькості, соціальну та статусну дистанцію. Успішність комунікативної взаємодії та досягнення взаєморозуміння безпосередньо пов'язане з доречністю використання персонажами звертань у власному мовленні.

Не викликає сумніву той факт, що вибір звертань залежить від ситуації мовлення, симетричних чи асиметричних рольових відносин між учасниками діалогічної взаємодії, соціально-психологічної дистанції між ними та атмосфери спілкування. Пропонується розрізнити звертання до знайомого / незнайомого адресата, рівного / нерівного за віком та положенням, звертання у офіційній / неофіційній обстановці, а також тип відносин між персонажами твору [4].

Хоча лінгвопрагматика як наука не має чітко визначених рамок, до кола проблем, що нею вивчаються, входить питання взаємодії суб'єкта комунікації та його адресата у певній ситуації спілкування, що безперечно є корисним у дослідженні мовної взаємодії дійових осіб п'єс французьких авторів першої половини ХХ століття.

Сучасна теорія діалогу базується на концепціях М.М. Бахтіна та Л.П. Якубинського про діалогічну співпрацю комунікантів на основі взаємного зацікавлення у спілкуванні [5: 45. Тут і далі переклад наш – І.Л.]. Діалогічна взаємодія персонажів французької драматургії сюрреалізму відбувається при сполученні зовнішніх чи внутрішніх умов і обставин, що складають ту чи іншу комунікативну ситуацію; за правилами лінгвістичної прагматики ми інтерпретуємо присутні у їх мовленні дейктичні знаки, розглядаємо вплив мовної ситуації на тематику та форми комунікації. Стосовно ситуації мовлення вживається поняття прагматичного аспекту висловлювання, адже воно включає весь спектр мовних та позамовних складових ситуації спілкування.

Аналізуючи діалогічне мовлення персонажів французької драматургії сюрреалізму, виокремлюємо передусім репліки, що забезпечують комунікативний успіх, та такі, що зазнають комунікативної невдачі [там само: 47], на основі яких робиться висновок про успішність чи поразку дійових осіб у спілкуванні між собою. Наявність та кількість реплік того чи іншого типу у висловлюваннях дійової особи дозволяє робити висновки про психологію її особистості та світосприйняття, культурні стереотипи та когнітивну базу.

Прагматика мовленнєвого акту полягає також у поєднанні мовних та позамовних факторів, що допомагають досягати поставленої мети спілкування. Керуючись теорією мовленнєвих актів, зазначимо, що діалогічні тексти французьких сюрреалістичних п'єс виступають зв'язною структурою мінімальних одиниць, що формують статичну ілюкутивну структуру діалогів між персонажами цих творів. Діалогічне мовлення дійових осіб зумовлене ситуативно, інакше кажучи, діалоги породжені певною комунікативною ситуацією, що пояснюється лінгвістами як складний комплекс зовнішніх умов спілкування та внутрішніх реакцій мовців, які змушують їх обмінюватися інформацією [1; 6]. При цьому завдання та план розвитку діалогічної взаємодії між персонажами драматичних творів французьких письменників-сюрреалістів визначаються взаємовідносинами між учасниками діалогу.

Діалогічне мовлення персонажів у сюрреалістичних п'єсах французьких авторів має ситуативний характер, репліки героїв є здебільшого виразними та емоційними. Взаємозв'язок реплік відбувається за рахунок психологічного підлаштування одного героя під іншого. Психологічний зміст комунікації у свою чергу є соціально зумовленим, що можна пояснити розширеними правами на соціальну активність більш авторитетного учасника діалогу. Персонажі-учасники діалогів у мовленні використовують репліки, покликані зберігати статусність спілкування [3].

Для того, щоб продемонструвати різновиди звертань драматургічного тексту французького письменника-сюрреаліста Ж. Ануя, зробимо короткий екскурс у сюжет та систему образів даного твору. Драма являє собою варіації на тему історії про Жанну Д'Арк, що врятувала Францію від роздроблення та загарбання, очоливши військо. Весь текст п'єси передає події судового процесу над дівчиною Жанною за участю правителя, суддів та її батьків. Утворюються три паралельні лінії мовної взаємодії: Жанна–судді, Жанна–правитель та Жанна–батьки. Судді по відношенню до дівчини виступають у лінгвістичній позиції нападу, правитель у своєму мовленні виявляє відсторонену зацікавленість її особистістю, а батьки, на диво, не захищають свою дочку, а навпаки засуджують її поведінку, спираючись на тогочасні норми суспільної моралі. Жанна, у свою чергу, ігнорує наступальну позицію суддів, намагаючись схилити на свій бік короля та нейтралізувати вплив батьків на ситуацію. Висновки про всі описані процеси комунікації

персонажів зроблені на основі аналізу їх мовлення. Серед усіх згаданих дійових осіб найвищий рівень усвідомлення ситуації, самосвідомості та спокійного реагування на явні чи неявні напади у мовленні для досягнення своєї мети виявляє безперечно Жанна. Розглянемо описані особливості діалогічної взаємодії героїв більш детально, зупиняючись виключно на звертаннях у репліках персонажів, не беручи до уваги фрагменти діалогів у цілому, адже загальна картина мети спілкування основних героїв твору подана нами вище.

Жанна у звертаннях до суддів, серед яких є священик, інквізитор та інші посадовці, чітко дотримується соціально-ієрархічних норм для витримання беземоційності мовлення та об'єктивності винесення ними рішення щодо її подальшої долі. Серед таких звертань виділяємо: *Messire* (8 разів протягом твору) (J. A. : 44, 47–49, 51, 133, 157), *Seigneur* (двічі) (там само : 119, 183).

До правителя вона застосовує у своєму мовленні різні засоби впливу, звеличуючи його, наділяючи його на словах позитивними якостями, якими насправді він не володіє, з метою схилити його на свій бік, щоб у подальшому він вплинув на суддів, які, у свою чергу, звільнили б її від відповідальності чи пом'якшили свій вирок. Серед цих звертань такі: *gentil Robert* – вказівка на доброту короля, *mon gros Robert* – заклик до його величі, *mon petit Robert* – демонстрація тендітності правителя, *Robert* – нейтральне звертання до соціально рівної особи (там само: 54, 56, 57, 60).

Правитель намагається втихомирити недипломатичний стиль мовлення дівчини, але без достатньої різкості, що свідчить про те, що йому подобаються лестощі, які звучать на його адресу. Його звертання до дівчини є досить різноманітними: *pauvre idiote* – виражає явну зневагу, *sale fille* – намагання образити, *petite pucelle* – натяк на невинність Жанни, *bourge d'obstinée* – вказує на її впертість, *Jeanne* – емоційно нейтральне, що свідчить про врівноважене ставлення (там само: 70, 74, 86, 100, 154 відповідно).

У мовній взаємодії з батьками Жанна дотримується лінії покірності та слухняності, нейтралізуючи їх емоційно-мовні напади та звинувачення її у паплюженні норм суспільної моралі та честі їх сім'ї. Вона використовує виключно звертання за ступенем сімейної спорідненості, тоді як вони кидають на її адресу злісні висловлювання. Звертання Жанни до батьків: *mon père, maman* – звичайні звертання за ступенем сімейної спорідненості, які не несуть жодної афективності (там само: 35, 41). Звертання батьків до Жанни: *mauvaise fille* – демонстрація зневаги та огиди (там само: 32).

Зазначені раніше групи емоційного навантаження мовлення персонажів обраного твору з виокремленими лініями діалогічної взаємодії співвідносяться таким чином: Жанна–судді – повага / зневага, похвала / критика; Жанна–правитель – захоплення / іронія; Жанна–батьки – повага / зневага, похвала / критика. Кожен варіант вибору стратегії мовної взаємодії визначає успішність чи неуспішність у досягненні поставлених цілей комунікації. Невелику частку серед загальної кількості звертань у тексті становлять емоційно незабарвлені нейтральні звертання.

Розглянемо детальніше функції звертань у мовленні персонажів французького сюрреалістичного драматургічного тексту. Основною з них є привертання уваги та спонукання до сприйняття мовлення одного персонажа іншим. Виконання цієї функції забезпечується емоційно незабарвленими звертаннями на ім'я, за посадою персонажа чи ступенем сімейної спорідненості. Звертання також слугують для виділення конкретного адресата мовлення. Наприклад, це є корисним при участі у комунікації трьох та більше дійових осіб. Наступною функцією звертань можна назвати вираження авторського ставлення до персонажа, до якого звертаються інші дійові особи. У такому разі можуть використовуватися звертання з яскравим експресивним забарвленням. Яскравим прикладом слугують звертання Жанни до короля, які демонструють глузування з його моральних якостей. Важливою також є функція створення образу кожного героя твору, а також демонстрація відносин між персонажами. Така функція забезпечується звертаннями у злостивих висловлюваннях батьків до Жанни. Ще однією функцією є введення читача у часо-простір твору, створення історичного фону разом з одночасною демонстрацією соціальної нерівності дійових осіб. Такими є звертання за статусом та професією, які переносять читача у часи пізнього середньовіччя, вказуючи на приналежність особи до класу суспільства, якого не існує у сьогоденні. Наприклад, звертання Жанни до посадовців *Messire*.

У контексті лінгво-культурного простору французької сюрреалістичної драми звертання постають яскравим відображенням соціальних відносин та дистанції між членами тогочасного суспільства, показаного у текстах творів.

Початок ХХ століття, період, у який творили французькі письменники-сюрреалісти, позначений великим стрибком на шляху демократизації суспільства, що не могло не позначитися на мові та стилі спілкування. Діалогічна комунікація може відбуватися у офіційних рамках або мати неофіційний характер. Звертання дійових осіб французької сюрреалістичної драми у таких умовах залежить від відносин, що склалися між ними, їх службового положення, віку та ситуації спілкування. Соціально-психологічною дистанцією визначається вибір звертання на ім'я чи

прізвище персонажа, звертання на “ти” чи на “ви”, що передає дружній чи офіційний характер взаємовідносин. Старший за віком чи вищий за соціальним становищем герой здебільшого має право ініціативи серед згаданих форм звертань. При подальшому спілкуванні персонажів у їхньому мовленні з’являються звертання на ім’я, що свідчить про визнання ними своєї рівності та приналежності до однієї групи з одночасним запереченням соціальної чи статусної дистанції [2].

Час розквіту сюрреалізму позначений процесами зближення різних соціальних груп, що привело до процесуальних змін у мовленнєвих формах, зокрема у демонстрації рівності при звертанні на ім’я в асиметричній комунікації, тобто при звертанні до вищої за статусом особи.

Проте не лише загальноприйняті соціальні норми, а й культурні традиції, що склалися у французькому суспільстві, залишають відбиток на мовленні. Французькій культурі як досить індивідуалістичній більш притаманні звертання на ім’я, хоча наявність у мові двох форм звертань « tu » і « vous », які передають різні нюанси відносин між учасниками діалогу, надає підстави стверджувати необхідність вибору тої чи іншої форми залежно від певних факторів. До таких факторів у мовленні дійових осіб п’єс французького сюрреалізму можна віднести ступінь їх знайомства, горизонтальну та вертикальну дистанції у їх статусно-рольових відносинах, а також офіційність чи неофіційність ситуації їх мовної взаємодії. Наприклад, у своєму мовленні до суддів Жанна звертається виключно на “ви”, тоді як до правителя вона дозволяє собі звертання на “ти”.

За загальним правилом звертання « tu » виявляє інтимність спілкування та рівність між персонажами, тоді як форма « vous » є свідченням їх дистантності та нерівності. Таке протиставлення можна порівняти з інтуїтивним поділом партнерів по комунікації на “своїх” та “чужих”, “рівних” і “нерівних”. Наявність у французькій мові форми звертання « vous » демонструє високий рівень вертикальної суспільної дистанції, яка характеризує асиметричні відносини, коли особа з нижчим статусом звертається до вищої на “ви”, а у відповідь отримує “ти”. Отже, за наявності певного статусу у персонажа драматургічного тексту відбувається його демонстрація.

Таким чином, описане емоційне розмаїття форм звертань у мовленні дійових осіб п’єс французьких авторів-сюрреалістів несе багато інформації щодо стосунків між комунікантами та дозволяє назвати стиль їх спілкування афективним чи емоційно-інтуїтивним. У рамках нашого дослідження знання особливостей французької комунікації, застосоване при аналізі мовної взаємодії персонажів сюрреалістичних драм, дозволяє вірно трактувати характер їх відносин, визначати соціальні ролі, якими їх наділяють автори текстів [6].

Підбиваючи підсумки викладеного, зазначимо, що лінгвістичний аналіз звертань у мовленні персонажів французької сюрреалістичної драми взагалі і п’єси Ж. Анюя « L’alouette » зокрема, доводить, що у драматургічному тексті звертання, окрім свого прямого призначення, виконують специфічні стилістичні функції. Отже, можна зробити такі висновки: звертання у мовленні персонажів відіграють функціонально-семантичну роль у створенні стилю письменника; стосовно ж відношень між персонажами, виражених у їх мовленні, вони допомагають привернути увагу одного персонажа до висловлювань іншого, демонструють ставлення автора до того чи іншого героя твору, сприяють побудові історичного фону твору, розкривають особливості характерів персонажів, а також підсилюють виразність мовлення дійових осіб. Недостатній рівень вивчення особливостей мовлення героїв сюрреалістичних п’єс французьких авторів з точки зору лінгвістичної прагматики відкриває широкі можливості для подальшої розробки наукових досліджень цієї проблеми.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека / Нина Давидовна Арутюнова. – М. : Языки русской культуры, 1999. – 896 с.
2. Бердникова Т. В. Обращение в поэтическом тексте (на примере произведений А. А. Ахматовой и И. Ф. Анненского) / Татьяна Владимировна Бердникова. – Филологические этюды. Вып. 8, Ч. 3. – Саратов, 2005. – С.188–192.
3. Бочавер С. Ю. Связность драматического текста и сценическая коммуникация. Автореф. дис. к. филол. наук, спец. 10.02.19 – Теория языка / Светлана Юрьевна Бочавер. – Москва, 2012. – Режим доступа : <http://iling-gan.ru/avtoreferats/bochaver.pdf>
4. Ларина Т. В. Категория вежливости и стиль коммуникации / Татьяна Викторовна Ларина. – Режим доступа: <http://www.e-reading.me/book.php?book=137743>
5. Мирианашвили М. Лингвопрагматика диалогической коммуникации. Дис. доктора филол. наук, спец. 10.02.04 – Германські мови / Мария Мирианашвили. – Тбілісі, 2008. – 169 с.
6. Одинцов В. В. Стилистическая структура диалога. // Языковые процессы современной русской художественной литературы. Проза / Виктор Васильевич Одинцов. – М.: Наука, 1977. – С. 99–129.
7. Столнейкер Р. С. Прагматика. // Новое в зарубежной лингвистике. Вып. XVI / Роберт С. Столнейкер. – М. : Прогресс, 1985. – 500 с.
8. Шатин Ю. В. Три уровня наррации в драматическом тексте // Критика и семиотика. Вып. 10 / Юрий Васильевич Шатин. – Новосибирск, 2006. – с. 52–57.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

9. Anouilh J. L'alouette / Jean Anouilh. – Paris: La Table Ronde, 1953. – 189 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Ірина Любарець – аспірант кафедри романської філології Київського національного лінгвістичного університету.
Наукові інтереси: французька драматургія сюрреалізму, лінгвопсихологія, лінгвопрагматика.

УДК 81'373.612.2=11

АКТИВАЦІЯ ФРЕЙМІВ І ПРОТОТИПНИХ ЕФЕКТІВ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ ТИЖНЕВИКА “THE ECONOMIST”)

Мар'яна МАЛАШНЯК (Львів, Україна)

У статті розглянуто когнітивні структури, які використовували журналісти в політичному дискурсі тижневика The Economist для опису подій української Революції гідності. Проаналізовано фрейми та прототиби, якими свідомо чи несвідомо оперували журналісти для опису складних політичних процесів та феноменів. Досліджено, як фрейми та прототипні ефекти виражаються за допомогою різноманітних лінгвістичних засобів.

Ключові слова: фрейм, прототип, прототипний ефект, категоризація, когнітивна семантика, когнітивна лінгвістика, концепт.

The present paper examines the cognitive structures used in the political media discourse while presenting the events of Dignity Revolution in Ukraine. In particular, the work sets out to explore frames and prototypes used by the journalists consciously or unconsciously while covering these events. The primary focus of this paper is on how frames and prototype effects are expressed through various linguistic means to explain political processes and ideologies.

Key words: a frame, a prototype, a prototype effect, categorization, cognitive semantics, cognitive linguistics, a concept.

У кінці 2013 – на початку 2014 року увага світової спільноти була прикута до подій, які відбувались в Україні, а саме до революції, яку згодом назвали Революцією гідності. За цей період тижневик The Economist опублікував більше 50ти статей з детальним оглядом протестів та кривавого протистояння на вулицях Києва. Саме ці статті послугували матеріалом для нашого аналізу.

Власне, це дослідження має на меті дослідити фрейми та прототиби, якими свідомо чи несвідомо оперували журналісти при огляді цих подій. Крім того, нашим завданням є виявити, як фрейми та прототиби виражаються за допомогою різноманітних лінгвістичних засобів для пояснення політичних процесів та ідеологій. Таким чином, теоретичним підґрунтям роботи є фреймова семантика Чарльза Філмора та теорія прототипів Елеонор Рош. Вибір такого підходу, зокрема методологічної бази когнітивної лінгвістики, виявився особливо ефективним при аналізі політичного дискурсу, для якого характерний високий рівень концептуалізації.

Сьогодні когнітивна лінгвістика – це одна з найвпливовіших лінгвістичних дисциплін, яка досліджує зв'язок людської свідомості та мови. На думку В. Еванс та М. Грін, вивчення мови у цій парадигмі – це вивчення закономірностей концептуалізації. Мова – це ключ до розуміння функціонування свідомості, що в свою чергу, забезпечує розуміння природи, структури і організації думок та ідей. Відповідно, найістотнішою відмінністю когнітивної лінгвістики від інших підходів до вивчення мови є припущення, що мова відображає певні невід'ємні властивості та особливості будови людської свідомості [1:5].

Однією з основних ідей когнітивної лінгвістики є твердження, що здебільшого людське мислення є несвідомим – фрейми, прототиби, метафори та інші когнітивні структури виникають у людській свідомості і використовуються на підсвідомому рівні. Джордж Лакоф стверджує, що фрейми – це розумові структури, які формують наше бачення світу. В результаті, вони визначають наші цілі, плани, дії та наше сприйняття результату цих дій як поганого чи хорошого. Тому фрейми є ефективним засобом дослідження політичного дискурсу та його складних процесів та ідеологій, що допомагає нам правильно трактувати та розуміти їх [5: 15].

Чимало мовознавців звертались до теорії фреймів, та найсуттєвішим напрацюванням в цьому напрямку стала фреймова семантика Чарльза Філмора. Згідно з його теорією, фрейм – це система концептів, пов'язаних між собою таким чином, що для розуміння одного з них, необхідно розуміти усю структуру, до якої він входить; коли один елемент такої структури вводиться в текст чи розмову, усі інші автоматично стають доступними [2:111]. Фрейми відіграють важливу роль у тому, як люди сприймають, запам'ятовують та розмірковують про певний досвід, як вони формують припущення про передумови та можливих співучасників цих дій, і навіть у тому, як певні події в їхньому житті можуть чи мають відбуватись [3:314]. Тому в нашому дослідженні важливо розуміти, що слово чи словосполучення може викликати у свідомості читача